

N:o 28.

Ank. till Riksd. kansli den 21 mars 1903, kl. 11 f. m.

Betänkande, i anledning af väckta motioner om tull å ägg.

I två vid innevarande riksdag väckta, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, n:o 36 inom Första Kammaren, af herr *C. Rydberg* samt n:o 97 inom Andra Kammaren af herr *C. H. Gustafsson* i Mjölby jämte tre andra af kammarens ledamöter, föreslås, »att Riksdagen måtte besluta, att, så fort ske kan, det måtte åsättas en tull af 20 öre för hvarje kilogram ägg, som hit till riket införes, beräknad å äggens nettovikt, med 10 procents afdrag för det emballage, hvori äggen kunna vara inpackade».

Till stöd för detta förslag har i båda motionerna användts en så lydande motivering:

»Frågan om äggtull har förekommit vid de två senaste riksdagarne och har visat sig vinna ett ökad antal anhängare. Vid 1901 års riksdag föll frågan i gemensam votering med 18 rösters majoritet, vid 1902 års riksdag hade denna majoritet nedgått till 4 röster. Detta gifver grundad anledning att återkomma med saken.

Såväl af föregående motionärer som af bevillningsutskottet har frågan redan blifvit så fullständigt utredd och motiverad, att något nytt näppe-ligen kan anföras. Jag tillåter mig därför att åberopa dessa i 1902 års nu utdelade riksdagstryck tillgängliga handlingar.

De sista årens importsiffror torde dock bära särskildt angifvas:

År 1890	infördes till Sverige	97,350	tjog ägg	och utfördes	802,450	tjog
» 1896	» » »	513,550	» » »	» » »	798,950	»
» 1898	» » »	1,367,550	» » »	» » »	360,750	»
» 1899	» » »	2,193,300	» » »	» » »	210,300	»
» 1900	» » »	3,188,500	» » »	» » »	149,000	»
» 1901	» » »	3,658,550	» » »	» » »	uppgift saknas	
» 1902	» » »	3,566,300	» » »	» » »	» » »	»

Att importsiffran för det sista året i någon ringa mån minskats, torde finna sin naturligaste förklaringsgrund, om man efterforskar, huru importsiffran ställt sig för en del andra matvaror och njutningsmedel:

	År 1900.	År 1901.	År 1902.
Fläsk importerades	kg. 10,825,000	10,216,000	5,667,000
Kött »	» 1,613,000	1,399,000	1,388,000
Ost »	» 317,000	362,000	294,000
Smör (naturligt) importerades ...	» 506,000	744,000	509,000
Konstgjordt (margarin) » ...	» 397,000	243,000	20,000
Kaffe importerades	» 26,113,000	28,636,000	26,167,000
Vin (på fat) »	» 3,002,000	3,325,000	2,612,000

Af dessa siffror finner man nogsamt, att köpeförmågan varit vida lägre under år 1902 än år 1901 för alla dessa artiklar, och särskildt bevisande äro i detta afseende de siffror, som handla om kaffe och vin, enär desamma ej kunna vara föremål för svensk produktion och deras surrogater eller förfalskningar ej torde spela någon nämnvärd roll.

Det visar sig således, att trots det vaknande intresset för en rationell hönsskötsel och trots de ansträngningar, såväl hushållningssällskap, föreningar och enskilde gjort i fråga om denna handtering, kunna vi ej få den egna produktionen att tillnärmelsevis gå upp emot landets behof. Att en skyddstull därför här som på andra områden skulle visa sig nyttig torde ej kunna bestridas, och då det tillika måste erkännas, att fördelen af en sådan tull kan komma såväl den mindre landtbrukaren till godo som lägenhetsinnehafvaren invid städerna och på landsbygden, ja, en del tjänstemän och löntagare på landet, hvilka härför äga tid och intresse, så synes det vara hög tid att tillvarataga en för det egna landet så naturlig näringsgren.

Norges exempel torde i denna sak hafva något värde som jämförelse. Kornet drager där en tull af 22 öre pr 100 kg. som minimum och 80 öre pr 100 kg. som maximum. Majs och hafre äro dels fria, dels som maximum belagda med 80 öres tull pr 100 kg.

För smör är tullen lägst 15, högst 25 öre pr kilogram							
» ost » » » 35 » 45 » » »							
» ägg » » » 20 » 25 » » »							

I Sverige är, som bekant, tullen å spannmål, utom hafre, vida högre, smör och ost draga 20 öres tull pr kilogram och ensamt äggen äro tullfria.

Den i Norge år 1897 införda äggtullen har medfört, att importen nedgått

från 1,252,000 kilogram år 1887			
till 582,000 » » 1899			
och 215,670 » » 1900.»			

Förslag om åsättande af tull å ägg, hvilken vara alltsedan 1850-talet varit tullfri, hafva förekommit vid riksdagarne åren 1885, 1888, 1889, 1890, 1901 och 1902. Åren 1888 och 1889 hemställde bevillningsutskottet om en tullsats af 20 öre för kilogram, hvilken hemställan bägge åren afslogs af Första Kammaren, men bifölls af Andra Kammaren. Vid de i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut anställda gemensamma omröstningarna beslöt Riksdagen att bibehålla gällande tullfrihet å ägg. Åren 1885 och 1890 tillstyrkte bevillningsutskottet och beslöt Riksdagen, att ägg fortfarande skulle vara tullfria. Åren 1901 och 1902, då motioner af samma innebörd som de nu föreliggande bifallits af Första Kammaren, men afslagits af Andra Kammaren, beslöt Riksdagen genom gemensamma omröstningar, som utföllo, år 1901 med 187 röster mot 169 och år 1902 med 183 röster mot 179, att gällande tullfrihet för ägg skulle fortfarande äga bestånd.

Rikets in- och utförsel af ägg under nedannämnda år utvisas af följande från den officiella statistiken hämtade siffror:

Å r	Införsel		Utförsel	
	Stycken	Kronor	Stycken	Kronor
1890.....	1,947,790	58,434	16,049,340	481,480
1891.....	3,784,580	113,537	18,461,880	553,856
1892.....	5,207,790	156,234	15,752,050	472,562
1893.....	5,837,420	175,123	17,227,020	516,811
1894.....	5,364,960	160,949	15,915,250	477,458
1895.....	8,129,845	325,194	14,728,384	589,135
1896.....	10,271,903	410,876	15,979,061	639,162
1897.....	20,133,334	805,333	8,966,755	358,670
1898.....	27,351,910	1,094,076	7,215,942	288,638
1899.....	43,886,346	1,755,454	4,206,192	168,248
1900.....	63,770,209	2,550,808	2,901,060	116,042
1901.....	74,806,634	2,992,265	5,586,372	223,455
1902.....	71,327,000	—	8,268,000	—

I anledning af två vid nästlidet års riksdag väckta motioner om tull å ägg yttrade dåvarande bevillningsutskott, efter att hafva lämnat upplysning om in- och utförseln af ägg under åren 1890—1901, följande:

»På sätt af ofvanstående tabell framgår, har under den tid, tabellen omfattar, införseln af ägg högst betydligt stegrats och utförseln minskats. Den minskade utförseln antyder, att landets egen produktion af ägg i allt större grad tagits i anspråk för att fylla det i jämbredd med den stigande välmågan och folkmängden ökade behovet af denna vara; men på samma gång kan man af den oaktadt utförselns aftagande så väsentligt växande införseln sluta till, att den inhemska produktionen i allt mindre grad förmått fylla behovet. Detta synes utskottet vara en omständighet, värd synnerligt beaktande. Det lider nämligen enligt utskottets förmenande intet tvifvel, att förhållandena i vårt land, åtminstone i vissa delar, väl ägna sig för hönsskötsel och produktion af ägg, och att därför landet skulle kunna frambringa åtminstone största delen af sitt behof utaf denna vara, helst som på senare tid ett allt liffigare intresse för ifrågavarande

näringsgren på flera orter kunnat förmärkas; men då detta oaktadt den inhemska produktionen visat sig mer och mer otillräcklig och införseln i samma mån ökats, måste orsaken härtill sökas i en öfvermäktig konkurrens från utlandet. Då de viktigaste af de foderämnen, som ägna sig för produktionen af ägg, här i landet stå i högre pris än i de länder, från hvilka större delen af införseln till Sverige äger rum, är det naturligt att, äfven med all omtanke, den inhemska äggproduktionen skall ligga under i konkurrensen med dessa länders och därför icke nå den utveckling, som eljest vore möjlig. En måttlig införselafgift å ägg skulle däremot skydda mot denna konkurrens och inom landet åstadkomma utveckling af fjäderfäskötseln, så att i sinom tid behovet skulle kunna tillgodoses af den inhemska produktionen, drifven såväl i större skala som äfven i det mindre jordbruket, för hvilket frambringandet af ägg är en naturlig och lämplig binäring. Utskottet anser för den skull, att tullafgift bör åsättas denna vara, i hvilket afseende den af motionärerna föreslagna tullsatsen synes utskottet lämplig.»

Under nästlidet år har, såsom af ofvanstående tabell framgår, införseln af ägg understigit införseln under år 1901, hvarjämte utförseln öfverstigit utförseln under samma år. Utskottet vill nu ej inlåta sig på frågan, huruvida dessa förhållanden helt eller delvis bero på minskad köpförmåga eller ökad äggproduktion inom landet. I hvad fall som helst föreligger dock fortfarande ett högst betydande införselöfverskott af denna vara. Då utskottet delar den af nästlidet års bevillningsutskott uttalade uppfattningen om behöfligheten och nyttan för landet af en måttlig tull å ägg, samt de skäl, som då åberopats för denna uppfattning, synas utskottet fortfarande äga full giltighet, finner sig utskottet böra tillstyrka motionärernas förslag att åsätta denna vara tull; och anser utskottet den föreslagna tullsatsen lämplig.

Hvad beträffar förslaget, att tullsatsen måtte träda i kraft så snart ske kan, hvilket förslag väl torde få anses innebära en framställning om tullens inträdande redan under innevarande år, får utskottet, då det synes utskottet lämpligt, att ifrågavarande tull snarast möjligt vinner tillämpning, förorda bifall till sagda förslag på nyss antydt sätt.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer utskottet:

1:o) att *ägg* måtte åsättas en tullsats af 20 öre för kilogram; och

2:o) att, för den händelse tull åsättes ägg, Riksdagen jämväl måtte besluta, att denna tull skall såsom tilläggsafgift till nu gällande tulltaxa jämväl innevarande år utgöras från den tid, som af Kungl. Maj:t bestämmes, samt i skrifvelse till Kungl. Maj:t, jämte öfverlämnande af sitt sålunda fattade beslut, anhålla, det Kungl. Maj:t ville, så fort ske kunde, förordna om beslutets trädande i kraft.

Vidkommande motionärernas hemställan, att tullafgiften måtte beräknas efter nettovikten och att för emballaget afdrag af tio procent måtte göras, torde något utskottets yttrande i detta afseende icke för det närvarande erfordras. Skulle emellertid Riksdagen besluta att belägga ägg med införselafgift, torde den bestämmelse om taraafdrag vid tullbehandling af ägg, som i sådan händelse blifver erforderlig, böra intagas i den såsom bilaga vid tulltaxan fogade taratariffen; kommande utskottet, under nyssnämnda förutsättning, att taga under ompröfning, huru stort taraafdrag vid tullbehandling af ägg må kunna medgifvas, och till Riksdagen inkomma med förslag i sådant afseende; hvilket utskottet härmed får för Riksdagen

3:o) anmäla.

Stockholm den 12 mars 1903.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservation

af herrar *J. Bromée, G. Jansson, O. A. Ericsson, Brodin, K. G. Karlsson, Beckman, Pantzarhielm* och *Höjer*, hvilka ansett, att utskottets utlåtande bort hafva följande lydelse:

»I två vid — — — — (se utskottets betänkande till och med tabellen å sid. 4).

Af motionärernas framställning och ännu mer af den officiella statistikens vittnesbörd framgår med all tydlighet, att under åren 1896—1901 importen af ägg, i synnerhet från Ryssland och Danmark, högst väsentligt tilltagit, under det att den förut icke obetydliga exporten successive minskats. För utskottet innebär emellertid detta alls icke, att landets äggproduktion absolut taget gått tillbaka — utskottet är för sin del tvärtom öfvertygad om motsatsen —, men väl, att denna produktion icke förmått hålla jämna steg med en i följd af den stigande välmågan och folkmängdens tillväxt ökad konsumtion. I likhet med motionärerna anser utskottet en förändring i dessa förhållanden vara önskvärd och håller före, att hvarje lämpligt medel bör användas att befordra fjäderfäskötselns rationella utveckling, så att i sinom tid landets eget behof måtte kunna tillgodoses och därjämte en så vidt möjligt fördelaktig export till utlandet alltmera möjliggöras. Åtminstone i de södra och mellersta delarne af vårt land torde också för en gifvande hönsafvel och äggproduktion många naturliga förutsättningar förefinnas. Men utskottet kan däremot icke anse åsättandet af en skyddstull vara det medel, hvarigenom man skall vinna det mål man afser. En dylik tull, i synnerhet om den sättes så hög som motionärerna föreslagit, skall endast fördyra varan, minska konsumtionen och importen samt utestänga den mindre bemedlade befolkningen från begagnandet af ett sundt och kraftigt näringsmedel. På själfva produktionen skall tullen, som skänker högre pris utan större ansträngning för producenten, sannolikt icke komma att utöfva något nämnvärdt inflytande. Det finnes däremot andra medel, som verka kraftigare: producenternas egen ökade insikt i näringens rationella bedrivande och deras förmåga att genom Kooperation förskaffa sig gynnsamma afsättningsvillkor. Vårt folk kan härutinnan taga sina föredömen från vårt grannland Dan-

mark, där under de sista åren fjäderfäskötseln gjort stora framsteg till fördel icke minst för det lilla jordbruket, som på denna näring skördar en icke obetydlig ekonomisk vinst. I många trakter, särskildt i södra Sverige, har också under den sista tiden i följd af exemplet från Danmark och genom enskildes kraftiga initiativ hönsskötseln på ett glädjande sätt utvecklats, hvilket af de sista exportsiffrorna bekräftas. Man har alla skäl att antaga, att denna utveckling skall ostörd kunna fortgå, och i hvarje fall förefinnes enligt utskottets förmenande ingen anledning att genom åsättandet af tull bereda skydd för en näring, hvilken dess bättre genom anlitande endast af naturliga medel synes vara i stånd att hjälpa sig själf.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

att herrar C. Rydbergs och C. H. Gustafssons motioner icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.»

Herr *Östberg* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i utskottets i detta betänkande omförmälda beslut.
